

**ОТИДИ ТАМ
НЕ ЗНАМ КЪДЕ, ДОНЕСИ
ТОВА
НЕ ЗНАМ КАКВО**

Превод от руски: Стоянка Мозгова, 1984

chitanka.info

Имало едно време един цар, който не бил женен. Служил при него един стрелец, който се казвал Андрей.

Тръгнал веднъж стрелецът Андрей на лов. Ходил, ходил цял ден из гората, но не му излязъл късметът, не можал да попадне на дивеч. Вече се свечерявало, той тръгнал да се връща доста огорчен. По едно време видял, че на едно дърво седи гургулица.

„Я чакай — помислил си той, — да ударя поне тази.“

Стрелял и я ранил — търкулнала се гургулицата от дървото на влажната земя. Вдигнал я Андрей, поискал да ѝ извие главата и да я сложи в торбата си.

Но гургулицата проговорила с човешки глас:

— Не ме погубвай, стрелецо Андрей, не ми откъсвай главата, вземи ме жива, занеси ме в къщи и ме остави на прозореца. И гледай, като задряма, удари ме с всичка сила с дясната си ръка: ще се сдобиеш с голямо щастие.

Учудил се стрелецът Андрей: какво е това? Уж изглежда като птица, а говори с човешки глас. Донесъл той гургулицата в къщи, оставил я на прозореца, а той самият седнал да чака.

Минало малко време, гургулицата си пъхнала главата под крилцето и задрямала. Андрей си спомнил какво му поръчала тя и я ударил с всичка сила с дясната си ръка. Паднала гургулицата на земята и се превърнала на девойка — царкиня Маря, такава прекрасна, че с думи не можеш да я опишеш, само в приказка можеш да я разкажеш.

Рекла царкиня Маря на стрелеца:

— Можеш да ме вземеш, успееш и да ме задържиш — сватба вдигни, ожени се за мен. Ще ти бъде честна и весела жена.

Така и се договорили. Оженил се стрелецът Андрей за царкиня Маря и си заживял весело с младата жена. А службата си не забравял: всяка сутрин, преди да се е съмнало, отивал в гората, настрелвал дивеч и го носел в царската кухня.

Поживели те така малко и веднъж царкиня Маря рекла:

— Бедно живееш, Андрей!

— Както виждаш.

— Намери отнякъде стотина рубли, купи с тези пари разноцветна коприна, аз ще оправя тази работа.

Послушал я Андрей, отишъл при приятелите си, от кого рубла взел на заем, от кого — две, накупил разноцветни копринени конци и

ги донесъл на жена си. Взела царкиня Маря коприната и рекла:

— Лягай да спиш, утрото е по-мъдро от вечерта.

Легнал си Андрей, а царкиня Маря седнала да тъче. Цяла нощ тъкала и изтъкала килим, какъвто в цял свят никой не е виждал: върху него цялото царство било изрисувано, с градовете и селата, с горите и полята, с птиците в небесата, със зверовете в планината, с рибите в морята; а около тях луната и слънцето се въртят...

Сутринта царкиня Маря дала килима на мъжа си:

— Закарай го на пазара, продай го на търговците, но внимавай — не му определяй ти цената, каквото ти дадат, това и вземи.

Взел Андрей килима, метнал го на рамо и отишъл на пазара.

Дошъл при него един търговец:

— Слушай, почтени човече, колко искаш?

— Ти си търговец, ти кажи цената.

Мислил, мислил търговецът — не можал да оцени килима. Дошъл втори търговец, след него още. Събрала се цяла тълпа от търговци, гледат килима, чудят се, а не могат да го оценят.

През това време край сергиите минавал един царски съветник, видял той търговците и решил да види какво обсъждат. Излязъл той от каретата, едва-едва се промъкнал през голямата тълпа и попитал:

— Здравейте, търговци, гости задморски! За какво става дума?

— Така и така, не можем да оценим този килим.

Царският съветник видял килима и също се удивил:

— Кажи, стрелецо, ама си кажи истината: откъде имаш такъв хубав килим?

— Така и така, жена ми го изтъка.

— Колко искаш за него?

— Сам не знам. Жена ми ми поръча да не се търгувам. Колкото и да дадат, все е наше.

— Щом е така, вземи, стрелецо, десет хиляди.

Андрей взел парите, дал килима и тръгнал за в къщи. А царският съветник отишъл при царя и му показал килима.

Погледнал го царят — на килима лежало като на длан цялото му царство. Той само ахнал:

— Искай, каквото щеш, но килима няма да ти дам!

Извадил царят двадесет хиляди рубли и ги дал направо в ръцете на съветника. Взел съветникът рублиите и си помислил: „Нищо, аз ще

си поръчам друг, още по-хубав.“

Качил се той пак в каретата и препуснал в покрайнините на града. Намерил къщичката, където живеел стрелецът Андрей, и потропал на вратата. Отворила му царкиня Маря. Царският съветник прекрачил с единия си крак прага, а втория крак не можал да вдигне, захласнал се и забравил за какво е дошъл: пред него стояла такава красавица, че цял век да не откъсвал очи от нея, пак нямало да ѝ се нагледа.

Царкиня Маря чакала да каже нещо царският съветник, па го въртнала за рамената и затворила вратата. Той едва се опомнил и неохотно се затътрил към къщи. И оттогава той нямал покой, ни се хранел, нито пиел като хората — все пред очите му била жената на стрелеца.

Забелязал това царят и започнал да го разпитва каква мъка го е налегнала.

Съветникът рекъл на царя:

— Ех, видях на един стрелец жената и все за нея си мисля. С нищо не мога да се отвлека от това, с нищо не мога да го заглуша.

Поискало му се на царя да види и той жената на стрелеца. Облякъл се в прости дрехи, отишъл в покрайнините, намерил къщичката, където живеел стрелецът Андрей, и потропал на вратата. Отворила му царкиня Маря. Царят прекрачил с единия крак прага, а с другия не можал, съвсем забравил ума и дума, като видял такава красавица пред себе си.

Царкиня Маря чакала, чакала да каже царят нещо, па го въртнала за раменете и затворила вратата.

Свило се сърцето на царя от любовна мъка. „И защо ходя ерген — си помислил той, — а не взема да се ожения? Да взема да се ожения за една такава красавица! Не бива тя да е жена на стрелец, писано ѝ е да бъде царица.“

Върнал се царят в двореца и му дошла в главата лоша мисъл — да отнеме жената на жив мъж. Извикал той съветника и му рекъл:

— Измисли как да уморим стрелеца Андрей. Искам да се ожения за жена му. Ако измислиш — ще те наградя с градове и села и със златна хазна, ако не измислиш — ще ти отнема главата.

Опечалил се царският съветник, тръгнал с клюмнала глава. Не може да измисли как да се умори стрелецът. От мъка кривнал в една

пивница да пийне едно вино.

Приближил се до него един пиан нехранимайко със съдран кафтан.

— Защо си тъжен, царски съветнико, защо си клюмнал носа?

— Я да се махаш, нехранимайко такъв!

— А ти не ме гони, по-добре ми поръчай чашка вино, а аз на разум ще те науча.

Поръчал му царският съветник чашка вино и му разказал за бедата си.

Пияният нехранимайко му рекъл:

— Да се умори стрелецът Андрей не е толкова трудно — той самият е прост, но жена му е много хитра. Но ние ще ѝ зададем такава гатанка, с която да не може да се справи. Върни се при царя и му кажи да изпрати стрелеца Андрей на оня свят, за да разбере как живее покойният цар — баща му. Андрей ще отиде и няма да се върне назад.

Царският съветник поблагодарил на пияния нехранимайко и хукнал при царя:

— Така и така — може да се умори стрелецът.

И разказал къде трябва да го изпратят и защо. Царят се зарадвал и заповядал да извикат стрелеца Андрей.

— Е, Андрей, ти винаги си ми служил вярно, направи още едно добро дело за мене: отиди на оня свят, разбери как живее баща ми. Ако не свършиш това, ще ти отсека главата.

Върнал се Андрей в къщи, седнал на одъра с клюмнала глава. Попитала го царкиня Маря:

— Защо не си весел? Да не се е случило нещо?

Разказал ѝ Андрей каква работа му дал царят. Царкиня Маря рекла:

— Че то няма за какво да се кахъриш! Това не е работа, а работица, работата те чака занапред. Лягай да спиш, сутринта е по-мъдра от вечерта.

Рано сутринта, като се събудил Андрей, царкиня Маря му дала една торба сухари и едно златно пръстенче:

— Иди при царя и го помоли да ти даде за другар царския съветник, че иначе, му кажи, няма да ти повярват, че си бил на оня свят. А като излезеш с другаря си на пътя, хвърли пред себе си пръстенчето, то ще те заведе където трябва.

Взел Андрей торбата със сухарите и пръстенчето, простил се с жена си и отишъл при царя да си търси другар за из път. Нямало какво да се прави, царят се съгласил и заповядал на съветника да отиде с Андрей на оня свят.

Излезли те двамата на пътя. Андрей хвърлил пръстенчето и то се търкулнало. Върви Андрей през широки полета, през блата, реки и езера, а след Андрей се влачи царският съветник.

Като се изморявали от пътя, хапвали сухари и пак поемали.

Колко вървели така, никой не знае, но стигнали до една гъста и непроходима гора, спуснали се в един дълбок дол и тук пръстенчето спряло.

Андрей и царският съветник седнали да хапнат сухари. По едно време — какво да видят! — покрай тях двама дяволи карали кола с дърва, в която бил впрегнат един стар-престар цар, единият дявол отляво удрял с тоягата си царя, а другият — отдясно.

Андрей рекъл:

— Я гледай, ама това май че е нашият покоен цар?

— Прав си, той кара дървата.

Андрей викнал на дяволите:

— Хей, господа дяволи! Освободете поне за малко този покойник, трябва да го попитам за нещо.

Дяволите му отговорили:

— Няма за кога да чакаме! Няма сами да караме тези дърва, я!

— А вие вземете този човек за смяна.

Дяволите разпрегнали стария цар, впрегнали вместо него царския съветник и започнали от двете страни да го налагат с тоягите си — оня се огъвал, но карал колата.

Андрей заразпитвал стария цар за живота му.

— Ех, стрелецо Андрей — отговорил му царят, — лош ми е животът на оня свят! Поклони се заради мене пред сина ми и му кажи, че съм заръчал да не обижда хората, че и него това ще го чака.

Едва успели те да си поговорят и видели, че дяволите вече се връщат с празна кола. Андрей се сбогувал със стария цар, взел царския съветник от дяволите и тръгнали обратно.

Пристигнали те в царството си и се явили в двореца. Царят като видял стрелеца, се нахвърлил ядосано срещу него:

— Как посмя да се върнеш обратно?

Андрей стрелецът му отвърнал:

— Така и така, аз бях на оня свят при вашия покоен родител. Той живее лошо, поръча да ви се поклоня и да ви предам да не обиждате хората.

— А с какво ще докажеш, че си бил на оня свят и си видял баща ми?

— Ще докажа с това, че на гърба на вашия съветник още се виждат белезите от тоягите на дяволите.

Царят се уверил в това и като нямало какво да се прави, пуснал Андрей да си ходи в къщи. А той самият казал на съветника:

— Измисли как да уморим стрелеца, че иначе ще ти отсека главата.

Тръгнал пак царският съветник с клюмнала глава. Влязъл в пивницата, седнал на една маса и си поръчал вино. Приближил се пак до него пияният нехранимайко:

— Какво пак си се оклюмал, царски съветнико? Почерпи Ме с една чашка, ще те науча на акъл.

Съветникът му поръчал чаша вино и му разказал за бедата си. Нехранимайкото му рекъл:

— Върни се обратно и кажи на царя да накара стрелеца да свърши ето какво — това не само че не може да се изпълни, но не може и да се измисли: нека го изпрати през девет земи в десета да донесе оттам Котаран-приспиван...

Царският съветник хукнал при царя и му разказал какво трябва да накара да направи стрелецът, за да не се върне обратно. Царят изпратил да викнат Андрей.

— Е, Андрей, сега ми свърши още една работа: отиди през девет царства в десето и ми донеси оттам Котаран-приспиван. Ако не свършиш това, прости се с главата си.

Тръгнал Андрей за в къщи с наведена глава и разказал на жена си каква работа му дал царят.

— Че то няма за какво да се кахъриш! — му рекла царкиня Маря. — Това не е работа, а работица, работа те чака занапред. Лягай да спиш, утрото е по-мъдро от вечерта.

Андрей легнал да спи, а царкиня Маря отишла в ковачницата и поръчала на ковачите да изковат три железни калпака, железни клещи и три пръта: един железен, един меден и един калаен.

Сутринта рано царкиня Маря събудила Андрей:

— Ето ти три калпака и клещи, и три пръта, тръгвай през девет земи в десета. Три версти преди да стигнеш, ще те нападне силен сън — Котаран-приспиван ще ти прати дрямка. Ти недей да спиш, ръка пред ръка поставяй, крак след крак влачи, ако трябва и се претъркаляй. Ако заспиш, Котаран-приспиван ще те убие.

И царкиня Маря го научила какво трябва да прави и го изпратила.

Приказка бързо се разказва, но работа бавно се върши — пристигнал стрелецът Андрей през девет царства в десето. Три версти преди да стигне го налегнал сън. Надянал Андрей на главата си трите железни калпака, ръка пред ръка поставял, крак след крак влачел, а където трябвало и се претъркалял.

Преодолял той някак си дрямката и се озовал пред един висок стълб.

Котаран-приспиван видял Андрей, замъркал, замяукал и скочил от стълба направо на главата му — единия калпак съдрал, втория съдрал и щял да започне и третия, но стрелецът Андрей хванал котарака с клещите, свлякъл го на земята и започнал да го налага с прътовете. Започнал да го бие с железния прът, счупил го, захванал се да го гощава с медния, но и този счупил и се захванал да го налага с калаения.

Калаеният прът само се огъва, но не се чупи, около тялото му се увива. Андрей го удрял, а Котаран-приспиван започнал да разказва приказки: за попове, за дякони, за попски дъщери. Андрей даже не го слушал, а го тупал с пръта.

Не издържал котаракът, видял, че не може да го омае, и се примоллил:

— Остави ме, добри човече! Каквото трябва, всичко ще направя.

— А ще дойдеш ли с мене?

— Където кажеш, там отивам.

Тръгнал Андрей обратно и повел Котаран-приспиван със себе си. Стигнал до своето царство, дошъл в двореца с котарака и рекъл на царя:

— Така и така, изпълних поръката ти, доведох Котаран — приспиван.

Учудил се царят и рекъл:

— Я, Котаране-приспиване, покажи изкуството си.

Котаракът си показал ноктите, насочил ги към царя, искал бялата му гръд да разреде и сърцето му живо да изяде.

Изплашил се царят:

— Стрелецо Андрей, укроти, моля ти се, Котаран-приспиван!

Андрей укротил котарака и го затворил в клетка, а той самият тръгнал за в къщи, при царкиня Маря. Живеел си той щастливо и весело с младата си жена. А царят още повече се измъчвал. Пак извикал той съветника си:

— Каквото искаш измисли, но умори стрелеца Андрей, иначе ще ти отсека главата.

Царският съветник тръгнал направо към пивницата, намерил там пияния нехранимайко със съдрания кафтан и му се примолил да му помогне пак, на разум да го научи. Нехранимайкото изпил чашката с вино, изтрил си мустаците:

— Върви — му рекъл — при царя и му кажи: нека изпрати Андрей там — не знам къде и да донесе това — не знам какво. Тази работа Андрей никога няма да свърши и обратно няма да се върне.

Съветникът хукнал при царя и всичко му доложил. Царят изпратил да викнат Андрей.

— Ти ми свърши две работи, сега ми свърши и трета: отиди там — не знам къде и ми донеси това — не знам какво. Ако изпълниш това, ще те награда по царски, ако не — ще ти отсека главата.

Върнал се Андрей в къщи, седнал на одъра и заплакал. Царкиня Маря го запитала:

— Защо не си весел, мой мили? Да не ти се е случило нещо?

— Ех — рекъл й той, — все заради твоята красота си патя! Заповяда ми царят да отида там — не знам къде и да донеса това — не знам какво.

— Е, това вече се казва работа! Но нищо, лягай да спиш, утрото е по-мъдро от вечерта.

Царкиня Маря дочакала нощта, отворила една вълшебна книга, чела, чела, захвърлила книгата и се хванала за главата: за царската гатанка в книгата нищо не било казано.

Излязла царкиня Маря в сайванта, извадила една кърпичка и я размахала. Долетели всякакви птици, притичали всякакви зверове.

Царкиня Маря ги попитала:

— Горски зверове, птици небесни — вие, зверове, навсякъде тичате, вие, птици, навсякъде летите — не сте ли чули как може да се стигне там — не знам къде и да се донесе това — не знам какво?

Зверовете и птиците отговорили:

— Не, царкиньо Маря, не сме чували за това.

Маря махнала с кърпичката — зверовете и птиците изчезнали, все едно, че не се били появявали. Махнала втори път — пред нея се появили двама великана.

— Какво ще ни заповядаш?

— Мои верни слуги, отнесете ме на средата на Океан-море.

Взели великаните царкиня Маря, отнесли я в Океан-море и застанали по средата му, на най-дълбокото, стоят като стълбове и я държат на ръцете си. Царкиня Маря махнала с кърпичката си и дошли при нея всички морски риби и животни.

— Вие, морски риби и животни, вие навсякъде плувате, до всички острови стигате: не сте ли чували как се стига там — не знам къде и се взема това — не знам какво.

— Не, царкиньо Маря, не сме чували за това.

Натъжила се царкиня Маря и заповядала да я отнесат в къщи. Великаните я занесли в двора на Андрей и я поставили до сайванта.

Рано сутринта царкиня Маря приготвила Андрей за път, дала му едно кълбо конци и една везана кърпа.

— Хвърли кълбото пред себе си, където се търколи, нататък и върви. Но внимавай, където и да стигнеш, като се измиеш, с чужда кърпа не се бърши, а само с моята.

Сбогувал се Андрей с царкиня Маря, поклонил се на всичките четири страни и тръгнал извън града. Хвърлил кълбото пред себе си, кълбото се търкулнало и се затъркаляло, а Андрей крачел след него.

Приказка бързо се разказва, но работа бавно се върши. Много царства и земи минал Андрей. Кълбото се търкаля, от него нишка се точи; станало кълбенцето мъничко колкото една кокоша глава; вече толкова малко станало, че не се виждало на пътя... Стигнал Андрей до една гора, видял там една къщичка на кокоши крака.

— Къщичке, къщичке, обърни се с лице към мен, а с гръб към гората!

Обърнала се къщичката, Андрей влязъл в нея и видял, че на една пейка седи побеляла баба и przede къделя.

— Фу, фу, тук нищо човешко не се е мяркало и не се е чувало, а днес човекът сам е дошъл. Ще те изпека във фурната, ще те изям, а с костите ти ще си поиграя.

Андрей отговорил на бабата:

— Защо ти е, стара бабо Яго, да ядеш пътник? Пътникът е измършавял и черен, ти най-напред му стопли банята, измий го, изтъркай го и тогава го яж.

Баба Яга стоплила банята. Андрей се изкъпал, извадил кърпата на жена си и започнал да се бърше.

Баба Яга го попитала:

— Откъде имаш тази кърпа? Тя е бродирана от дъщеря ми.

— Твоята дъщеря ми е жена, тя ми даде кърпата.

— Ах, зетко мили, с какво да те гостя?

Приготвила баба Яга вечеря, сложила всякакви гозби, вина и медовини. Андрей не чакал да го канят, седнал на масата и започнал да помита яденето. Баба Яга седнала до него — той яде, тя го разпитва — как се е оженил за царкиня Маря, добре ли живеят. Андрей всичко й разказал: как се бил оженил и как царят го бил изпратил там — не знам къде да донесе това — не знам какво.

— Да беше ми помогнала, бабо!

— Ех, зетко, че откъде да знам какво е това чудо нечувано. Но за това сигурно знае една стара жаба, тя вече триста години живее в блатото... Но нищо, ти лягай да спиш, утрото е по-мъдро от вечерта.

Легнал Андрей да спи, а баба Яга взела две метли, яхнала ги и литнала към блатото, а там започнала да вика:

— Бабо жабо, жива ли си?

— Жива съм.

— Излез от блатото при мен.

Старата жаба излязла от блатото и баба Яга я попитала:

— Знаеш ли къде е това — не знам какво?

— Знам.

— Бъди добра, покажи ни. На моя зет са заповядали да отиде там — не знам къде и да донесе това — не знам какво.

Жабата отговорила:

— Аз бих му показала, но съм много стара, няма да мога да стигна дотам. Ако зетят ти ме занесе в едно гърне с прясно мляко до огнената река, тогава ще му покажа.

Баба Яга взела жабата, литнала към къщи, надоила прясно мляко в едно гърне, сложила вътре жабата и рано сутринта събудила Андрей:

— Е, драги зетко, обличай се, вземи гърнето с прясно мляко, в млякото има една жаба, качи се на моя кон, той ще те закара до огнената река. Там остави коня и извади от млякото жабата, тя ще ти каже какво да правиш по-нататък.

Облякъл се Андрей, взел гърнето, качил се на коня на баба Яга. Бързо ли, бавно ли, но конят го докарал до огнената река. През нея нито звяр можел да прескочи, нито птица да прелети.

Слязъл Андрей от коня, а жабата му рекла:

— Извади ме, добри юначе, от млякото, че трябва да преминем реката.

Извадил Андрей жабата от гърнето и я пуснал на земята.

— Хайде, момко, сега сядай на гърба ми.

— Какво говориш, бабо жабо, каквато си малка, ще те смачкам!

— Не се бой, няма да ме смачкаш. Сядай и се дръж здраво.

Седнал Андрей на жабата. Тя започнала да се надува. Надувала се, надувала се и станала колкото една копа сено.

— Здраво ли се държиш?

— Здраво, бабо.

Жабата пак се надувала, надувала и станала още по-голяма.

— Здраво ли се държиш?

— Здраво, бабо!

Пак се надувала, надувала — станала по-висока от тъмната гора, че като скочила — и прескочила огнената река, пренесла Андрей на другия бряг и станала мъничка.

— Върви, момко, по тази пътечка, ще видиш нещо: да е палат — не е палат, да е къща — не е къща, да е барака — не е барака, влез вътре и застани зад печката. Там ще намериш това — не знам какво.

Андрей тръгнал по пътечката и видял една стара да е къща — не е къща, оградена със стобор, без прозорци, без стълби. Той влязъл вътре и се скрил зад печката.

След малко нещо загърмяло, затрецяло из гората и в къщата влязъл педя човек — лакът брада и се развикал:

— Хей, свате Науме, искам да ям!

Едва викнал и изневиделица изскочила една маса, на нея имало едно буре с бира и един печен бик, прободен от остър нож. Педя човек

— лакът брада седнал край бика, извадил острия нож, започнал да си реже месо, да го топи в чеснов сос, да си хапва и да хвали печеното. Из лапал бика до последното кокалче, изпил цялото буре с бира.

— Хей, свате Науме, прибери остатъците!

И изведнъж масата изчезнала, все едно, че я нямало — ни кокалче, ни буре... Андрей почакал да си отиде педя човек — лакът брада, излязъл иззад печката, събрал смелост и повикал:

— Свате Науме, нахрани ме...

Едва повикал и изневиделица се появила маса, отрупана с различни гозби, мезета, вина и медовини.

Седнал Андрей на масата и рекъл:

— Свате Науме, седни, братко, с мене, заедно да хапнем и да пийнем.

Отвърнал му невидим глас:

— Благодаря ти, добри човече! Толкова години служиш тук, изгоряла коричка хляб не съм видял, а ти на масата ме каниш.

Гледа Андрей и се чуди: никой не се вижда, а гозбите от масата изчезват като сметени, вината и медовините сами се наливат в чашката, а чашката само скача ли, скача.

Андрей се примолил:

— Свате Науме, покажи ми се!

— Не, мене никой не може да ме види, аз съм това — не знам какво.

— Свате Науме, искаш ли да ми служиш?

— Защо да не искам? Както виждам, ти си добър човек.

Хапнали си те. Андрей рекъл:

— Хайде, прибери всичко и да тръгваме.

Тръгнал Андрей да излиза от къщата, огледал се:

— Свате Науме, тук ли си?

— Тук съм. Не се бой, няма да изостана от теб.

Стигнал Андрей до огнената река, там го чакала жабата:

— Добри юначе, намери ли това — не знам какво?

— Намерих го, бабо.

— Качвай се на мене.

Андрей пак седнал върху нея, жабата започнала да се надува, надула се, скочила и го пренесла през огнената река.

Тук той по благодарил на жабата и тръгнал към своето царство. Вървял, вървял и от време на време се обръщал:

— Свате Науме, тук ли си?

— Тук съм. Не се бой, няма да изостана от тебе.

Вървял, вървял Андрей, пътят бил дълъг — подбили му се бързите крака, отпуснали се белите му ръце.

— Ох — рекъл, — ама как съм се изморил!

А сват Наум му отвърнал:

— Че защо не си ми казал досега? Аз бързо щях да те отнеса на място.

Буен вихър подхванал Андрей и го понесъл над планини и гори, над градове и села, които само се мяркали отдолу. Литнал Андрей над дълбокото море и го дострашало.

— Свате Науме, да бяхме си починали, а?

Веднага вятърът се укротил и Андрей започнал да се спуска върху морето. Изведнъж видял, че там, където току-що шумели силни вълни, се появило островче, на островчето имало дворец със златен покрив, наоколо се ширела прекрасна градина. Сват Наум рекъл на Андрей:

— Почивай си, хапни, пийни и към морето поглеждай. Ще минат наблизко три търговски кораба. Ти покани търговците и ги нагости. Нагости ги както трябва — те имат три чудесии. Ти ме обмени на тези чудесии — не се бой, аз ще се върна обратно при тебе.

Скоро откъм запад се задали три кораба. От корабите видели острова, на който имало дворец със златен покрив и с прекрасна градина.

— Какво е това чудо? — рекли. — Колко пъти сме минавали оттук и нищо освен синьото море не сме виждали. Я да се спрем.

Трите кораба хвърлили котва, тримата търговци се качили в една малка лодка и поели към острова. А тук ги посрещнал Андрей стрелецът.

— Заповядайте, скъпи гости.

Търговците вървели и се чудели: покривът на двореца горял като жарава, по дърветата пеели птици, по пътеките скачали чудни зверове.

— Кажи, добри човече, кой е построил тук това чудо нечувано?

— Моят слуга, сват Наум, за една нощ го построи.

Повел Андрей търговците в гостната:

— Хей, свате Науме, дай ни да хапнем и да пийнем!

Изневиделица се появила маса, отрупана с вина и ястия, каквито душа иска. Морските търговци само ахали:

— Хайде, добри човече — рекли, — да се сменим: ти ни дай твоя слуга, сват Наум, а от нас вземи каквато искаш чудесия.

— Че защо да не се сменим? А какви са вашите чудесии?

Единият търговец измъкнал от пазвата си една тояжка.

— Само като й кажеш: „Хайде, тояжке, поочукай този човек!“ — и тояжката сама започва да удря, когото искаш ще натупа.

Другият търговец измъкнал изпод пеша си една брадва, обърнал я с острието надолу и брадвата сама започнала да дялка: раз-два — и се получил кораб, раз-два — още един кораб. С платната му, с оръдията му, с храбрите му моряци. Корабите плават, оръдията гърмят, храбрите моряци заповед чакат.

Обърнал брадвата с острието нагоре — корабите изчезнали, все едно, че не са се появявали.

Третият търговец измъкнал от джоба си една свирка, засвирил — появила се войска: и конница, и пехота, с пушки, с топове. Войските вървят, музика гърми, знамена се развяват, конниците препускат, заповед чакат.

Търговецът духнал от другата страна на свирката и всичко изчезнало, нищо не останало.

Стрелецът Андрей рекъл:

— Хубави са вашите чудесии, но моята струва по-скъпо. Ако искате да се сменяме — дайте ми за моя слуга, свата Наум, всичките три чудесии.

— Няма ли да ти е много?

— Както искате, иначе няма да семеня.

Търговците мислели, мислели: „За какво ни са тояжката, брадвата и свирката по-добре ще е да се сменим, със сват Наум без никакви грижи ще бъдем нощем и денем сити и пияни.“

Дали морските търговци тояжката, брадвата и свирката на Андрей и викнали:

— Хей, свате Науме, ние те вземаме със себе си! Ще ни служиш ли вярно?

Отговорил им невидим глас:

— Защо да не ви служи! На мене ми е все едно при кого ще живея.

Върнали се морските търговци на корабите си и започнали да пируват — пият, ядат и се провикват:

— Свате Науме, по — чевръсто, дай туй, дай онуй!

Напили се здравата, където седели, там и заспали.

А през това време стрелецът седял сам в двореца и тъжно си мислел: „Ех, къде ли е сега моят верен слуга, сват Наум?“

— Аз съм тук. Какво ти трябва?

Андрей се зарадвал:

— Свате Науме, не е ли време да се прибираме в къщи, при младата жена? Отнеси ме в къщи.

Вихърът пак подхванал Андрей и го понесъл в царството му, в родния край.

А когато търговците се събудили и поискали да пият, викнали:

— Хей, сват Наум, пригответи нещо за ядене и за пиене, и по-чевръсто пипай!

— Колкото и да викали, всичко било напразно. Погледнали, и островът вече го нямало: вместо него шумели сините вълни.

Потъгували морските търговци: „Ех, измами ни лошият човек!“ — но нямало какво да се прави, вдигнали платната и заплавали натам, накъдето били тръгнали.

А стрелецът Андрей долетял до родната си страна, спуснал се край своята къщичка, но какво да види — вместо нея стърчи само един обгорял комин.

Навел глава Андрей и тръгнал от града към синьото море, стигнал до едно празно място. Седнал той на това място. Изведнъж отнякъде долетяла сива гургулица, ударила се в земята и се превърнала на младата му жена, царкиня Маря.

Прегърнали се те, поздравили се, започнали да се разпитват един друг, един на друг да разказват.

Царкиня Маря рекла:

— Откакто ти замина, аз летя като сива гургулица по горите и горичките. Царят три пъти изпращаше хора да ме вземат, но не ме намериха и изгориха къщичката.

Андрей рекъл:

— Свате Науме, може ли на това празно място край синьото море да построим дворец?

— Защо да не може? Сега ще бъде изпълнено.

Не успели да се озърнат — и дворецът бил готов. Пък хубав бил, по-хубав от царския, наоколо — зелена градина, по дърветата птици чуруликали, по пътеките чудни зверове подскачали.

Влезли стрелецът Андрей и царкиня Маря в двореца, седнали край прозореца и започнали да разговарят и да се любуват един на друг. Живели си така безгрижно ден, втори, трети.

А през това време царят тръгнал на лов към синьото море и видял, че на това място, където нищо нямало, се извисява дворец.

— Кой е този невъзпитан човек, който без да ме пита строи върху моята земя?

Хукнали царските пратеници, всичко разузнали и докладвали на царя, че този дворец е построен от стрелеца Андрей и той живее там с младата си жена царкиня Маря.

Още повече се разгневил царят, изпратил да разберат ходил ли е Андрей там — не знам къде и донесъл ли е това — не знам какво.

Хукнали пратениците, разузнали и доложили:

— Стрелецът Андрей е ходил там — не знам къде и е донесъл това — не знам какво.

Тук царят съвсем се ядосал, заповядал да съберат войска, да отидат до крайбрежието, да разрушат двореца до камък, а стрелеца Андрей и царкиня Маря да убият.

Видял Андрей, че към двореца настъпва силна войска, бързо грабнал брадвата и я обърнал с острието надолу. Брадвата се развъртяла: раз-два — и в морето стои готов кораб, пак раз-два — и в морето се появил още един кораб. Сто пъти чукнала, сто кораба заплавали по синьото море.

Извадил Андрей свирката и засвирил — появила се войска: и конница, и пехота, с топове и знамена.

Началниците препускат, заповед чакат. Андрей им заповядал да започнат сражение. Засвирила музика, гръмнали барабаните, полковете тръгнали. Пехотата бие царските войници, конницата препуска, пленници лови. А от стоте кораба оръдията гърмят ли, гърмят по столичния град.

Видял царят, че войската му бяга, хукнал сам да я спре. Андрей измъкнал тояжката:

— Хайде, тояжке, поочукай този цар!

Тояжката се затъркаляла като колело, от единия край на широкото поле дошла до другия, че като погнала царя, цапардосала го по челото и го убила.

Сражението веднага свършило. Тръгнал от града целият народ да моли стрелеца Андрей да вземе в ръцете си цялата държава.

Андрей не се опъвал. Устроил голяма веселба и заедно с царкиня Маря управлявал това царство до дълбока старост.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.